

הצעה לסדר-היום**ירידה דרמטית בקצב גידול היצוא במשק הישראלי****היו"ר שי פירון:**

אני מזמין את חבר הכנסת רועי פולקמן להעלות הצעה לסדר-היום בנושא: ירידה דרמטית בקצב גידול היצוא במשק הישראלי, מס' 750. ישיב על ההצעה שר הכלכלה אריה דרעי. מכלוף דרעי, סליחה.

איימן עודה (הרשימה המשותפת):

סלח לי, כמו שיש אריה מכלוף, שמי איימן עודה ולא איימן עודה, אז תדייקו בבקשה.

היו"ר שי פירון:

אני אמרתי עודה.

איימן עודה (הרשימה המשותפת):

עודה.

רועי פולקמן (כולנו):

עודה, איימן עודה.

היו"ר שי פירון:

עודה?

איימן עודה (הרשימה המשותפת):

כן.

דוד ביטן (הליכוד):

בבחירות זה היה עודה.

יוסי יונה (המחנה הציוני):

לא, אתה צריך להגיד איימן מכלוף עודה.

היו"ר שי פירון:

אני דרך אגב, היום גילית – אני חייב לומר - - -

איימן עודה (הרשימה המשותפת):

אני תמיד אמרתי - - -

היו"ר שי פירון:

חבר הכנסת איימן עודה, אני רוצה שתקשיב.

מיקי לוי (יש עתיד):

עודה.

היו"ר שי פירון:

אני גילית היום, חבר הכנסת עודה – אני גיליתי היום – הצעתי לחבר הכנסת מיקי לוי, כדי שישמעו אותו יותר, שיקרא לעצמו מיקי מכלוף לוי, ואז הוא אמר לי שבאמת קוראים לו מיקי על שם סבא שלו מכלוף. אז אני כבר לא יודע מה קורה בכנסת הזאת עם מכלוף. כולם רוצים להיות דרעי, כולם פתאום מוצאים איזה מכלוף בסבים שלהם. אדוני, בבקשה.

אורלי לוי אבקסיס (ישראל ביתנו):

זה הפך להיות כל כך פופולרי – יש לנו בכנסת אחת שני מכלופים.

שר הכלכלה אריה מכלוף דרעי:

נראה כמה בשנה הבאה יהיו, כמה תינוקות ייקראו מכלוף - - -

היו"ר שי פירון:

לא, עכשיו אתה כבר מתחיל לעבוד בתור - - -

קריאות:

- - -

היו"ר שי פירון:

אז תירגע, תירגע, זה בסדר. אתה בכל זאת שר הכלכלה, זה בסדר.

יוסי יונה (המחנה הציוני):

המכלופים הפכו להיות אליטות חדשות.

היו"ר שי פירון:

חבר הכנסת פולקמן, בבקשה.

רועי פולקמן (כולנו):

אני רועי שמואל, דרך אגב. אז אפשר לקרוא לי שמואל.

היו"ר שי פירון:

רועי שמואל, בבקשה.

שר הכלכלה אריה מכלוף דרעי:

רועי שמואל?

רועי פולקמן (כולנו):

כן, זה השם.

היו"ר שי פירון:

"כי מה' שאלתיו".

רועי פולקמן (כולנו):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, תודה רבה על נוכחותך כאן. חברי חברי הכנסת, כמה משפטים. מונח לפני דוח הלמ"ס שפורסם בשבוע האחרון, שמדבר על ירידה דרמטית בקצב היצוא של ישראל. מהנתונים שפרסם הלמ"ס מדובר על זה שבשלושת החודשים האחרונים, אפריל-יוני, ירד ייצוא הסחורות של ישראל בשיעור של כמעט 17%, בהמשך לירידה בשיעור השנתי של כמעט 3% שנרשמה בשלושת החודשים הראשונים של השנה – ירידה לא קטנה.

נסוגת היצוא מתחילת השנה הקיפה את מרבית ענפי התעשייה. כך, למשל, בייצוא תעשיות ההיי-טק, המהווה כ-50% מכלל היצוא, נרשמה בחודשים אפריל-יוני ירידה של כמעט 5% בחישוב שנתי. הנסיגה ביצוא מדאיגה במיוחד על רקע התרחבות בסחר העולמי בסחורות. לפי תחזיות בגופים בין-לאומיים, הסחר העולמי של סחורות מתרחב השנה בקצב של 3.7%, בעוד הייצוא התעשייתי נסוג ב-9% מתחילת השנה.

זאת ועוד, אדוני השר, היצוא בישראל ממשיך להיות תלוי במספר מצומצם של חברות ענק, למעשה שלוש חברות גדולות, בעוד שיתר היצואנים מתקשים מאוד ביכולתם לפרוץ לשווקים חדשים ולהגדיל את היקף המכירות של השווקים המסורתיים.

יוסי יונה (המחנה הציוני):

--- באשראי.

רועי פולקמן (כולנו):

גם.

הנתונים המוצגים בדוח מדאיגים, ומצביעים על הצורך הדחוף במציאת דרכים להתמודד עם הסוגיה הזאת ולחזק את תחום היצוא. ההאטה שנרשמה בסקטור כה חשוב היא בעלת השלכות מיידיות על צמיחת המשק. היצוא הוא קטר צמיחה מרכזי במשק הישראלי, וככל שנמקד את המאמצים ביצוא, נוכל להביא להרחבת הפעילות של התעשייה ולהרחבת התעסוקה בישראל. בהיעדר יצוא צומח לא נוכל לעמוד ביעדי הצמיחה של מדינת ישראל, שעומדים על כ-3% – וזה, דרך אגב, נמוך מיעד הפוטנציאל המשקי.

אדוני השר, אני פונה אליך בבקשה שהנושא הזה יידון – נראה לי בוועדת הכלכלה – כדי שאפשר יהיה לקיים דיון על הצעדים שמדינת ישראל יכולה לעשות כדי לעזור לעסקים; גם לחברות הגדולות אבל גם לעסקים קטנים ובינוניים. אנחנו נפגשנו לפני כמה שבועות בדיון תוכנית הצמיחה של העיר ירושלים, ואחד המנועים המרכזיים שהצגנו שם היה שגם הערים, המטרופולינים הגדולים בישראל, צריכים לקחת את נושא היצוא כאג'נדה. זה לא רק אחריות של הממשלה, של משרד הכלכלה ושל שר הכלכלה, אלא גם בכל הפעולות שנעשות ברמת הערים וברמת הטיפול בעסקים קטנים ובינוניים. יש צעדים, יש כאלה מודלים בעולם, שבהם אפשר לתמוך בעסקים קטנים ובינוניים להיות מוטי-יצוא, לחשוב יצוא, להגיע לתערוכות בין-לאומיות ולעודד אותם לפרוץ לשווקים חדשים.

התחום הזה הוא קריטי למדינת ישראל. זה לא פשוט לייצא ממדינת ישראל, אבל זה יעד אסטרטגי, ואני אשמח שנקיים על זה דיון ונחשוב איך ניתן לעזור. זו כמובן אחריות של משרד הכלכלה, אבל לא רק משרד הכלכלה; אנחנו צריכים להגדיל את המודעות הציבורית לנושא הזה ואת המודעות של גופים שונים לחבור כדי להגדיל את היצוא הישראלי. תודה רבה.

היו"ר שי פירון:

תודה רבה לחבר הכנסת רועי פולקמן. ישיב שר הכלכלה, חבר הכנסת אריה מכלוף דרעי.

בבקשה.

שר הכלכלה אריה מכלוף דרעי:

אדוני היושב-ראש, חבר הכנסת רועי שמואל פולקמן, אני אתחיל מהסוף. אני ודאי אשמח שיהיה דיון בוועדת הכלכלה, כל דיון בנושא הזה הוא חשוב, אבל אני אגיד כמה נקודות – נתונים, בעיקר.

סך היצוא הישראלי גדל בשנים האחרונות, ועיקר הגידול היה בייצוא השירותים. זה כעשור המאזן בחשבון השוטף של ישראל חיובי, כלומר, היקף היצוא גדול מהיבוא. נכון מה שאמרת, ומשרד הכלכלה גם מודע לעובדה שהגידול ביצוא הסחורות הואט. כמו כן, המשרד מודע לריכוזיות של היצוא הישראלי: כ-65 חברות מייצאות כ-65% מסך יצוא הסחורות. לאור זאת, משרד הכלכלה פועל בשנים האחרונות ביתר שאת להגדיל את היצוא ולגוון, באמצעות כמה כלים:

הרחבה של מערך הנספחיות המסחריות של משרד הכלכלה בשווקים המתעוררים, בדגש על המזרח. אנחנו בסין היום כבר עם חמש נספחיות, ואנחנו פותחים עכשיו את השישית. רק בשביל לסבר את האוזן, מי היה מאמין לפני כמה שנים שכשנפתח את השישית בסין יהיה מספר הנספחים יותר ממה שבארצות-הברית? בארצות-הברית הגדולה יש לנו בסך הכול חמישה נספחים. השוק הזה

במזרח אסיה, בעיקר בסין, בהודו, ביפן, בסינגפור – בכל המקומות הללו אנחנו רואים את השווקים המתעוררים, וכולם יודעים את התרומה הנכבדה של הנספחים המסחריים, שמסייעים לחברות ישראליות לייצא, לחדור לשווקים חדשים, באמצעות חיבור לשותפים מקומיים, מתן מידע, משלחות עסקיות, תערוכות ועוד. לפני שבועיים פגשתי את השגריר שלנו בסין, מתן וילנאי, שהיה פה בביקור בארץ, והוא אמר לי: דחוף, דחוף – לא ידעתי כמה שזה חשוב – תפתח עוד ועוד. כל נספחות כזאת, כל סוכנות כזאת של נספח מסחרי, מוסיפה המון. ואלה הכלים שאנחנו מופקדים עליהם, ואנחנו נעשה את זה.

משרד הכלכלה השיק בשנת 2014 את התוכנית "כסף חכם", בהיקף של 50 מיליון שקל לשנים 2014–2015. התוכנית הזאת מיועדת לסייע לחברות ישראליות לפרוץ לשווקים חדשים. כשמה כן היא, "כסף חכם" – לנסות לפרוץ לדברים חדשים, וכל חברה שנתמכת מלווה על-ידי הנספח המסחרי בשוק היעד. נוסף על "כסף החכם", משרד הכלכלה מפעיל קרנות סיוע לחברות המבקשות לקבל תמיכה כספית בחדירה לשווקים בין-לאומיים, דוגמת התוכנית "כסף חכם".

(אחרי כן הצ)

יש לנו קרן הודו-סין-יפן, קרן הפרויקטים ותוכנית מאגדי תשתית. בסך הכול בשנת 2014 חולקו כ-52 מיליון שקלים לחברות נתמכות במסגרת הקרנות השונות.

במטרה לגוון את הייצוא, משרד הכלכלה מנהל בשנים האחרונות כמה משאים-ומתנים כדי להרחיב את מערך הסכמי הסחר החופשי של ישראל. בין המדינות האלה ניתן למנות את סין, וייטנאם, אוקראינה, פנמה, הודו ועוד, שאין לנו אתן עדיין הסכמי סחר חופשי, אבל אנחנו בשלבים כאלה או אחרים. אני אישית, למרות הזמן הקצר, כבר פגשתי חלק מהשרים של המדינות הללו פה בארץ, ואני מנסה לדחוף – שלחתי גם מכתבים לשרים הנוגעים בדבר כדי לקדם את הסחר החופשי, שהוא למעשה מנוע מאוד חזק לדחיפת הייצוא, כשיש הסכם סחר חופשי. אני מקווה שאנחנו נצליח לקדם ולראות עוד הסכמים במהלך הקדנציה הזאת. אם יהיה לנו הסכם סחר חופשי עם סין, זה דבר חשוב מאוד לא רק ביחסים בינינו, אלא כיוון שדרכנו – אנחנו גם יכולים לפתוח להם ולהיות המתווכים לשווקים אחרים, ויש לזה חשיבות גדולה מאוד.

בנוסף, משרד הכלכלה פועל כל העת לסייע לחברות לחדור לשווקים בין-לאומיים באמצעות משלחות עסקיות לחוץ-לארץ, מימון השתתפות בתערוכות בין-לאומיות, ליווי עסקי פרטני של חברות ישראליות בחוץ-לארץ, סיוע בתחום הרגולציה בשווקים בין-לאומיים, הקמת מרכזים עסקיים כגון המרכז העסקי החדש שהוקם בשנחאי – הקמנו מרכז עסקי שלנו, ישראלי, יוצא מן הכלל, לשימוש התעשייה הישראלית – ועוד פעילויות רבות. המשרד גם פעל להגדיל את ערבוביות המדינה לביטוח סיכוני סחר-חוץ עבור עסקאות ייצוא בהיקף של 1.5 מיליארד דולר.

משרד הכלכלה רואה לנגד עיניו את תרומת היצוא הישראלי לכלכלה הישראלית, ובימים אלה אנחנו עמלים על תוכנית העבודה המשרדית לשנת 2016 במטרה להתמודד עם האתגרים הרבים העומדים בפני התעשייה הישראלית ולהגדיל ולגוון את הייצוא.

כפי שאמרתי, אני תומך בדיון בוועדת הכלכלה של הכנסת, כיוון שלא אנחנו הגורמים – נכון שזה בתחום הסמכות שלנו והאחריות שלנו, אבל יש עוד גורמים ששותפים לדבר הזה ויכולים לתרום. אני רואה ביצוא הדבר החשוב ביותר לכלכלה הישראלית. אחת הסיבות העיקריות שהסכמתי – לא כל משרד מסכים לוותר על אגפים שלו – אחת הסיבות העיקריות שהסכמתי להפוך את המדען הראשי לרשות – מה שעבר שלשום בכנסת, ובשבוע הבא כבר נקדם את זה בוועדת הכספים – הייתה הסיבה הזאת: פשוט מאוד, להסיר ממנו כל חסם ביורוקרטי, כיוון שאנחנו צריכים את הכלים הכי חכמים, ואנחנו יודעים שהמדען הראשי זה אחד הכלים שהכי מעודדים ייצוא, בהיי-טק ובכל התחומים שהוא מתעסק בהם, בטכנולוגיות החכמות. לכן, נעשה ונמשיך לעשות.

היו"ר שי פירון:

תודה רבה. אם כן, שר הכלכלה גם הוא מסכים, אז אנחנו נצביע שההצעה תעבור להמשך דיון בוועדת הכלכלה. מי בעד? אני מפעיל את ההצבעה, בבקשה.

הצבעה מס' 13

בעד ההצעה להעביר את הנושא לוועדה – 7

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושא לוועדת הכלכלה נתקבלה.

היו"ר שי פירון:

אם כן, חברים יקרים, תוצאות ההצבעה – זה סופר כל כך הרבה מצביעים, לוקח לו זמן – שבע בעד, אפס נגד ואפס נמנעים. אני קובע שההצעה עברה.

